

Conceptualization and Measurement of Love based on the Views of Iranian-Islamic Scientists

ARTICLE INFO

Article Type
Analytical Review

Authors

Sarah Etefaqi¹,
Mohsen Jadidi^{2*},
Sadegh Taghilou³

How to cite this article

Sarah Etefaqi, Mohsen Jadidi, Sadegh Taghilou, Conceptualization and Measurement of Love based on the Views of Iranian-Islamic Scientists, *Journal of Islamic Life Style Centeredon Health*, 2020:4(1): 134-150.

1. MA, Department of General Psychology, Shahr-e-Qods Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. Associate Professor, Department of Clinical Psychology, Shahr-e-Qods Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).

3. Assistant Professor, Department of Clinical Psychology, Astara Branch, Islamic Azad University, Astara, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: jadidi.mohsen@gmail.com

Article History

Received: 2020/04/08

Accepted: 2020/06/01

Published: 2020/06/20

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to construct and validate a love questionnaire based on the views of Iranian-Islamic scientists.

Materials and Methods: First, a questionnaire with 65 questions was created by in-depth study and reviewing the documents of the initial form. At this stage, a 65-item questionnaire based on a random sample of 40 from the target population, the initial reliability of the instrument in each area was assessed by calculating Cronbach's alpha. The remaining 56 questions of the questionnaire had good internal consistency. Which were lost in 7 factors, the number of questions according to the factors are: insight 11, perfection 9, motivation 5, intimacy 9, lust 8, self-sacrifice 7 and forgiveness 7 items were compiled.

Findings: Considering that there is no general agreement about the sample size, but according to many researchers, the minimum required sample size is 250. Therefore, the final questionnaire in the statistical sample (281) was administered by random sampling. Out of the total number of statistical samples, 21 questionnaires were excluded in the data screening stage and 260 questionnaires were included in statistical analysis.

In confirmatory factor analysis of love questionnaire domains, items with a factor load of less than 0.4 in each domain were removed. So that 3 questions from the factor of insight, 2 questions from the factor of perfection, 1 question from the factor of motivation, 1 question from the factor of lust, 1 question from the factor of self-sacrifice and 1 question from the factor of forgiveness because the factor load is less than 0.4 should be removed. To be. In the analysis of classical theory, two questions from the factor of insight, one question from the factor of perfection, two questions from the factor of intimacy and one question from the factor of lust were also omitted. But the question-and-answer theory analysis did not eliminate any questions. Finally, the number of items in the love questionnaire with 7 factors was included in 41 items.

Conclusion: The results showed that the psychometric properties of the final questionnaire were desirable and had a norm. This questionnaire can be used to measure love according to the views of Iranian-Islamic thinkers.

Keywords: Normativeization, Love, Iranian-Islamic Scientists

مفهوم پردازی و سنجش عشق بر اساس دیدگاه دانشمندان ایرانی_اسلامی

سارا اتفاقی^۱

کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی عمومی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

محسن جدیدی^{۲*}

دانشیار، گروه روانشناسی بالینی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

صادق تقی لو^۳

استادیار، گروه روانشناسی بالینی، واحد آستارا، دانشگاه آزاد اسلامی، آستارا، ایران.

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش ساخت و اعتباریابی پرسشنامه عشق بر اساس دیدگاه دانشمندان ایرانی-اسلامی است.

مواد و روش ها: نخست با مطالعه عمیق و بررسی مستندات فرم اولیه پرسشنامه با ۶۵ سؤال ساخته شد. در این مرحله پرسشنامه ۶۵ سؤالی بر پایه یک نمونه تصادفی ۴۰ تایی از جامعه هدف، پایایی اولیه ابزار در هر حیطه با محاسبه آلفای کرونباخ ارزیابی گردید. در این مرحله ضریب آلفای پرسشنامه ۶۵ سؤالی محاسبه شد و ۹ سؤال پایایی مناسبی نداشته و از تحلیل استخراج شدند اما باقی ۵۶ سؤالات پرسشنامه از همسانی درونی مناسبی برخوردار بودند. که در ۷ عامل گمجانده شدند تعداد سوالات به تفکیک عاملها عبارتند از: بینش ۱۱، کمال ۹، قوه محرکه ۵، صمیمیت ۹، هوس ۸، ایثار ۷ و بخشش ۷ گویه تدوین شد.

یافته ها: با توجه به اینکه توافق کلی در مورد حجم نمونه وجود ندارد، ولی به زعم بسیاری از پژوهشگران حداقل حجم نمونه لازم ۲۵۰ میباشد. بنابراین پرسشنامه نهایی در نمونه آماری (۲۸۱) به صورت نمونه گیری تصادفی اجرا گردید. از تعداد کل نمونه آماری تعداد ۲۱ پرسشنامه در مرحله غربالگری داده‌ها کنار گذاشته شد و ۲۶۰ پرسشنامه وارد تجزیه و تحلیل آماری شد.

در تحلیل عاملی تاییدی حیطه‌های پرسشنامه عشق گویه‌های دارای بارعاملی کمتر از ۰/۴ در هر حیطه حذف گردیدند. به طوری که ۳ سؤال از عامل بینش، ۲ سؤال از عامل کمال، ۱ سؤال از عامل قوه محرکه، ۱ سؤال از عامل هوس، ۱ سؤال از عامل ایثار و ۱ سؤال از عامل بخشش به دلیل داشت بارعاملی کمتر از ۰/۴ باید حذف شوند. در تحلیل‌های مربوط به نظریه کلاسیک ۲ سؤال از عامل بینش، یک سؤال از عامل کمال، دو سؤال از عامل صمیمیت و یک سؤال از عامل هوس نیز حذف شد. اما تحلیل‌های مربوط به نظریه سوال-پاسخ منجر به حذف هیچ سؤالی نشد. در نهایت تعداد گویه‌های پرسشنامه عشق با ۷ عامل در ۴۱ گویه گنجانده شد.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه نهایی تدوین شده مطلوب بوده و دارای هنجار است. می‌توان از این پرسشنامه جهت سنجش عشق طبق دیدگاه اندیشمندان ایرانی-اسلامی استفاده کرد.

کلیدواژه: هنجاریابی، عشق، دانشمندان ایرانی-اسلامی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۱/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۳/۱۲

*نویسنده مسئول: jadidi.mohsen@gmail.com

مقدمه

جهان قرن‌ها در پی کشف رازی به نام عشق در تلاش بوده و هست. عشق، چنان جزئی لاینفک از زندگی در طول زمان، در مکان‌های مختلف و گرایش‌های خاص فرهنگی به اشکال گوناگون رخ نموده است. در واقع عشق از مهم‌ترین مسائل بنیادین تصوف و عرفان اسلامی است، به گونه‌ای که نمی‌توان بدون آن به حوزه عرفان و تصوف و مفاهیم اساسی آن وارد شد. در تعریف عشق سخنان زیادی بیان کرده‌اند و هر کس به اقتضای درک و فهم خود از عشق و عاشقی سخن گفته است. نگاهی به سیر تاریخی عشق نشان می‌دهد که گفتمان هژمونیک در مورد عشق، از عشق به امر برین و متعالی و تقبیح عشق زمینی تا عشق به انسان انضمامی تحول داشته است. در گفتمان کلاسیک نیز تقابلهایی در مورد عشق زمینی وجود دارد. گروهی عشق زمینی را تقبیح و تجلی هوا و هوس می‌بینند و گروهی دیگر عشق زمینی را تجلی عشق برین و متعالی می‌بینند؛ اما وجه مشترک هر دو صورت‌بندی از عشق این است که عشق راستین همانا عشق به امر برین و متعالی است. این پرسش که ذات عشق و عشق اصیل چیست دغدغه و مسئله‌ی عرفان، فلسفه و امروزه روانشناسی است. جایگزین شدن کارکرد عشق به جای ذات عشق در گفتارهای روان‌شناختی به معنای گریز از تمییزهای ذات‌گرایان نیست. قدر مسلم اینکه مسئله‌ی ذات دغدغه‌ی جدی در عشق بوده است و هر متفکر به‌عنوان حامل یک گفتمان سعی در بساختن تعریفی به‌عنوان وجه اصیل و ذاتی عشق داشته است. در باب نظریه‌ی عشق در ادبیات پژوهش‌های درخور توجهی صورت نگرفته است. عشق نزد صاحب‌نظران به عنوان مفهومی کلی همواره مورد بحث قرار گرفته است (۱). از نگاه بسیاری از روانشناسان، عشق ورزی مهم‌ترین پاسخ به مسأله‌ی وجودی انسان است اگر جامعه‌ی مانع از رشد و تکامل عشق شود، محکوم به نابودی و فنا خواهد بود (۲). پی بردن به کنه مفهوم عشق و چیستی آن نیاز به تفکری عمیق دارد. آنچه از کتب لغت در معنانشناسی واژه‌ی عشق بر می‌آید مفهوم لغوی آن مشتق از عشقه به معنای گیاه پیچان میباشد و به شدت محبت، افراط در دوست داشتن و تجاوز محبت از حد خود اطلاق می‌شود. بازوکی (۳) هدف و مقصد عشق را در تعریفی که افلاطون و ابوعلی سینا از عشق ارائه داده‌اند میتوان دریافت و آن را عبارت است از: جست و جوی شدید دانش، بینش، خیر و خوبی، زیبایی، کمال و حقیقت و وصول بدان عنایات می‌باشد. عشق و دوستی همزاد و همراه بشر است. اگر بگوئیم تنهاترین انسان هم بهره از عشق دارد، سخن به گراف نگفته‌ایم. عشق‌ورزی به کسی یا امری، و طلب عشق و دوستی از کسی رایج‌ترین نمود زندگی بشری است. مطالعات معطوف به انسان ناچار از شناخت پدیده‌ی عشق و دوستی است، چه این‌که آنرا نشان سلامت بدانند یا علامت بیماری بدانند.

عشق و دوستی از مباحث مهم اخلاق‌پژوهان در بین دانشمندان ایرانی اسلامی بوده است. عده‌ای آنرا به‌طور کلی امری مذموم و غیر اخلاقی دانسته‌اند و برخی نیز آنرا رهایی‌بخش انسان از حرص و آز نیز درمان‌گر عیوب نفس خوانده‌اند. برای مثال زکریای رازی عشق را نخستین و مهم‌ترین بیماری نفس می‌پندارد و بیان می‌دارد که عشق نوعی رذیلت و تابع هوی و هوس می‌باشد (۲). از سوی دیگر محمد جلال‌الدین مولوی عشق را نه تنها بیماری

شده به صورت لینک در دسترس گروه های مختلف دانشجویان که در شبکه های اجتماعی مختلف قرار داده شد. در رابطه با اهمیت انتخاب دانشجویان میتوان گفت که آینده ی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی یک جامعه بستگی به ظرفیت دانشجویان آن جامعه دارد؛ به همان اندازه ای که دانشجویان یک جامعه، ظرفیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را فراگرفته باشند، به همان پیمانه توقع یک جامعه مرفه، متکی به خود، تولیدگر و توانا را در آینده می توانیم داشته باشیم. جهت جمع آوری داده ها از روش نمونه گیری خوشه ای تصادفی استفاده شد. در نمونه گیری خوشه ای، واحد اندازه گیری فرد نیست بلکه گروهی از افراد هستند که به صورت طبیعی شکل گرفته و گروه خود را تشکیل داده اند. به منظور انتخاب گروه های مورد نیاز پژوهش از بین تمامی گروه های شبکه اجتماعی تلگرام، واتساپ و سروش متعلق به ورودی های ۹۸-۹۹ مختلف دانشجویان دانشگاه شهر قدس، هفت گروه به صورت تصادفی انتخاب و دانشجویان مورد آزمون قرار گرفتند.

حجم نمونه

فاز اول

در ابتدا برای ساخت آزمون عشق در زمینه دیدگاه دانشمندان ایرانی اسلامی درباره این سازه مطالعه شد و طبق دیدگاه دانشمندان همچون روزبهان بقلمی، عبهر العاشقین، مولوی، احمد غزالی، خواجه عبدالله انصاری، ابن عربی، ابن سینا، ملاصدرا و صدرالدین شیرازی در نظر گرفته شد. بر این اساس بعد شناختی، فراشناختی، انگیزشی و رفتاری مؤلفه های این سازه معرفی شدند. سپس سؤالاتی طراحی شد تا این مؤلفه ها را تحت پوشش قرار دهد. روش نمره گذاری پرسشنامه محقق ساخته عشق به صورت لیکرتی شامل پنج گزینه ی (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم و کاملاً مخالفم) می باشد به ترتیب از ۵ تا ۱ نمره گذاری شده اند. به دلیل جلوگیری از سوگیری، سوال هایی معکوس شده و نمره گذاری آنها نیز به صورت معکوس صورت گرفت.

در این مرحله سؤالات طراحی شده توسط استاد راهنما مورد ارزیابی قرار گرفت، سؤالات به منظور تعیین روایی محتوا در اختیار تعدادی از متخصصین روانشناسی قرار گرفته و بعد از دریافت نظرات و پیشنهادهای اصلاحی، سؤالاتی که نقص داشتند مورد اصلاح و بازبینی قرار گرفتند، سؤالات نامناسب حذف و سؤالات دیگری جایگزین آنها شدند. بدین ترتیب فرم اولیه پرسشنامه با ۶۵ سؤال ساخته شد. و بر روی ۴۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد شهر قدس اجرا شد و سپس ضریب آلفای پرسشنامه ۶۵ سؤالی محاسبه شد و ۹ سؤال پایایی مناسبی نداشته و از تحلیل خارج شدند اما باقی ۵۶ سؤالات پرسشنامه از همسانی درونی مناسبی برخوردارند و در صورت حذف هر سؤال پایایی پرسشنامه بالاتر نرفته و تفاوت فاحشی در آلفای کرونباخ مشاهده نمی شود. ۵۶ سؤال باقی مانده جهت اجرا در گروه نمونه اصلی در نظر گرفته شد.

فاز دوم

از آن جا که پژوهش انجام شده باید با روش تحلیل عاملی تجزیه و تحلیل می شد، برای دستیابی به عامل - های معتبر، نمونه ها باید معرف بوده و حجم آنها کافی باشد. با وجود این بین صاحب نظران در خصوص حجم نمونهی لازم اتفاق نظر وجود ندارد. به نظر

نمی داند بلکه آن را طیب و دارو می داند و عنوان می دارد که عشق را در ترازوی عقل سنجش گر نمی توان قرار داد (۲). بدیهی است که وی مبنای شناختی را برای عشق در نظر نمی گیرد و منابع ایجاد کننده ی عشق را مجزا از عقل جزوی می داند؛ او معتقد بود که عشق است که اجرام و ذرات را به هم نزدیک و سپس متصل می سازد (جعفری، محمد تقی، بی تا). همچنین در آثار ابن سینا به عنوان یکی از بزرگ ترین فیلسوفان جهان اشاره شده است که عشق نوعی شوق و حرکت قوی در فرد ایجاد می نماید و به عبارت دیگر همین شوق مبدأ قوهی محرکه می باشد (۴). عشق باور بودن و احساس وجود را به انسان می بخشد. در نتیجه، انکار عشق به عنوان نوعی مهم از احساسات و عواطف، انکار نیروی حیاتی زندگی ماست. احساسات، انرژی در حال حرکت است؛ هدایت مسیر حرکت احساسات به فرد یاری می دهد تا بتواند جایگاه خود را در ارتباط با نیازهای اولیه اش دریابد؛ اما به دیگران محتاجیم، محتاجیم که دیگران را دوست بداریم و محتاجیم که دیگران دوستانمان دارند بی تردید، بدون این دوست داشتن ما نیز مانند نوزاد به حال خود رها شده، رشد نمی کردیم و گسترش می یافتیم (۵).

با وجود این مدت هاست که بشر در پی فهم این احساس ناشناخته است اما انسان امروزی بیش از هر زمان دیگر در پی شناخت خود و درک روابط اجتماعی خویش و آگاهی از این احساس است تا بتواند با تسلط بر این مفاهیم نظمی درونی به روابط خود ببخشد. با این همه راز عشق کماکان سربمهر مانده است. با عنایت به مطالب، پژوهش ها و مقالاتی که در باب مفهوم عشق از نظر اندیشمندان ایرانی-اسلامی آورده شده است، با توجه به این که اکثر مفاهیم سنجشی و نظری عشق در کتب روان شناسی موجود بر اساس دیدگاه ها و مکاتب غربی است. می توان دریافت که مطالب موجود در این حوزه عمدتاً به توضیح و شرح مفهوم عشق پرداخته اند و در حوزه علمی که این مفهوم به صورت عملیاتی و سنجشی باز تعریف شده باشد پژوهشی وجود ندارد، لذا بر اساس منابع موجود در این زمینه پژوهش حاضر با تکیه بر نظر اندیشمندان مذکور و سایر نظریه پردازان در صدد است مؤلفه های عشق را احصاء کرده و با استفاده از روش های آماری مناسب مبنای سنجشی آن را مشخص نماید. همچنین با جستجوی در منابع موجود مفهوم پردازی و اندازه گیری علمی این سازه بر اساس دیدگاه دانشمندان ایرانی-اسلامی انجام نشده است، این تحقیق می تواند نقش بسزایی در تولید مفهوم جدید در این زمینه ایفا نماید.

طرح کلی پژوهش

پژوهش حاضر بر اساس هدف در دسته پژوهش های توسعه ای قرار می گیرد، چون قصد آن ساخت ابزاری بود که با داشتن ویژگی های روان سنجی، انتظار می رود به تولید انبوه برسد و مورد استفاده مکرر قرار گیرد. روش مورد استفاده در این پژوهش، پیمایشی می باشد. در روش پیمایشی، وضعیت و موقعیتی که مربوط به زمان حال است، به دو طریق توصیفی و همبستگی مورد پژوهش قرار می گیرد.

جامعه آماری

جامعه مورد پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه شهر قدس بود که در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند. به واسطه ی شرایط بحرانی ویروس کرونا دسترسی حضوری به دانشجویان امکان پذیر نبود. لذا جهت گردآوری داده ها پرسشنامه ی ساخته

شرکت‌کنندگان دانشجوی کارشناسی و ۷۵ نفر (۲۸/۸ درصد) دانشجوی فوق‌دیپلم هستند.

یافته‌ها

۱- روایی پرسشنامه عشق به چه صورت است؟

جهت بررسی روایی پرسشنامه عشق از روش روایی محتوایی و صوری، روایی همگرا و همچنین روایی سازه با روش تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. روایی محتوایی و صوری جهت داشتن روایی محتوایی سؤالات پرسشنامه سعی شد گویه‌های پرسشنامه بر اساس تعاریف، شاخص‌ها و معیارهای ذکر شده در منابع مختلف توسط محققین در هر مؤلفه گنجانده شود به طوری که هرگونه نشان‌دهنده یکی از معیارهای ذکر شده برای هر نوع عشق به نظر برسد. جهت سنجش روایی صوری پس از تهیه پرسشنامه اولیه بعد از یک هفته دوباره پرسشنامه توسط محقق مورد مطالعه، بازبینی و تجدیدنظر قرار گرفت، سپس پرسشنامه تهیه شده در اختیار استاد راهنما و مشاور قرار گرفت و پس از دریافت نکات اصلاحی، اصلاحات لازم صورت گرفت و مجدداً به روئیت استاد راهنما رسید و پس از تأیید شدن پرسشنامه توسط استاد راهنما، پرسشنامه در اختیار ۵ تن از متخصصین و صاحب‌نظران روانشناسی قرار گرفت، که بر اساس نظرات آن‌ها روایی صوری پرسشنامه ۰/۸۶ به دست آمد.

به منظور شناسایی و تعیین عامل‌هایی که زیربنای عملکرد در خرده آزمون‌ها را تشکیل می‌دهند، از رویکرد تحلیل عاملی اکتشافی (EFA) به روش عامل‌یابی محورهای اصلی (PAF) با چرخش واریماکس (Varimax) با نرم افزار SPSS25 و تحلیل عاملی تأییدی (CFA) با نرم افزار AMOS24 استفاده گردید. در تحلیل عاملی اکتشافی برای مشخص کردن کفایت حجم نمونه‌گیری (KMO) و آزمون کرویت بارتلت استفاده و برای تعیین تعداد عامل‌ها از نموداری اسکری کتل و ملاک کیسر استفاده شد.

گیلفورد (۱۹۵۶) دست کم حجم نمونه ۲۰۰ نفر است. کامری (۶) معتقد است حجم نمونه ی ۱۰۰ نفری برای تحلیل عاملی ضعیف، ۲۰۰ نفری نسبتاً مناسب، ۳۰۰ نفری خوب، ۵۰۰ نفری خیلی خوب و ۱۰۰۰ نفری عالی است. همچنین بر اساس جدول حجم نمونه ی مورگان و با توجه به هدف پژوهش، حجم افراد جامعه ی بیشتر از ده هزار نفر نمونه ای برابر یا بیشتر از ۳۶۵ نفری مناسب است. همچنین حجم نمونه ی پیشنهادی برای بکارگیری موثر نظریه ی کلاسیک در دامنه ای بین ۲۰۰ تا ۵۰۰ نفر آزمودنی متغیر است (۷). لذا در این پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته بین ۲۸۱ نفر از دانشجویان اجرا شد که در نهایت ۲۶۰ پرسشنامه مناسب تشخیص داده شد و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

قبل از شروع به پاسخگویی به پرسشنامه توسط آزمودنیها اعتماد آنها را جلب و سپس با توجه به تمایل و رضایت آزمودنیها پرسشنامه ها برای آنان جهت تکمیل شدن ارسال شد. همچنین به منظور کاستن حالت دفاعی و بازداری آزمودنیها در پاسخ دادن به سوال ها، مشخصات فردی آنها از قبیل نام و نام خانوادگی درخواست نشد و به آنها گفته شد که هیچ پاسخ صحیح و غلطی وجود ندارد و آزمودنی باید گزینه ای را انتخاب کند که بیشترین انطباق را با او دارد و ویژگی رفتاری و شخصیتی او را بهتر نشان می دهد. در اجرای پرسشنامه محدودیت زمانی وجود نداشت و پاسخ دهندگان موظف بودند پس از تکمیل پرسشنامه آن را تحویل دهند.

از تعداد کل نمونه آماری تعداد ۲۱ پرسشنامه در مرحله غربالگری داده‌ها کنار گذاشته شد و ۲۶۰ پرسشنامه وارد تجزیه و تحلیل آماری شد. در میان شرکت‌کنندگان نسبت مجرد به متأهل بیشتر است؛ بر این اساس از ۲۶۰ شرکت‌کننده، ۱۶۲ نفر (۶۲ درصد) از شرکت‌کنندگان را مجرد و ۹۸ نفر (۳۸ درصد) را متأهل تشکیل می‌دهد. با توجه به نتایج وضعیت تحصیلی شرکت‌کنندگان، ۹۰ نفر (۳۴/۶ درصد) از شرکت‌کنندگان دانشجوی کارشناسی ارشد؛ ۹۵ نفر (۳۶/۵ درصد) از

جدول ۱. آزمون بارتلت و KMO

کیسر-میر-الکین کفایت نمونه‌گیری ^۱	۰/۸۵۷
کای اسکوئر	۸۰۸/۱۰۶۲۳
درجه آزادی	۱۵۴۰
معناداری	۰/۰۰۱

آزمون بارتلت

¹ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

تحلیل عاملی است. و پیش فرض عدم چندگانگی خطی رعایت شده است. بر اساس جدول ذیل مقدار آماره کایز - مایر ۰/۸۵۷ است. مقدار مورد قابل قبول ۰/۶ به بالا است و همچنین آزمون بارتلت نیز معنی دار بوده بنابراین هر دو مفروضه تحلیل عاملی رعایت شده است. ساده ترین راه برای مشخص کردن تعداد عامل های استخراجی ملاک کیسر است. بر اساس ملاک کیسر عامل هایی که ارزش ویژه آن ها بالاتر از یک باشد به عنوان عاملی قابل قبول در نظر گرفته می شود. نتایج در جدول ذیل درج شده است.

پیش فرض کفایت حجم نمونه و پیش فرض چندگانگی خطی تحلیلی عاملی نیازمند حجم نمونه ی بزرگ و معمولاً بیش از ۲۰۰ نفر است. این پیش فرض شاخص کایز - مایر اولکین (KMO) را حساب می کند. این شاخص عددی بین صفر تا یک است. شاخص ارائه شده برای آزمون پیش فرض چندگانگی خطی شاخص تقارن بارتلت است. این شاخص به صورت مجذور کای (χ^2) یا square) گزارش می شود. اگر احتمال این شاخص ۰/۰۵ یا کوچک تر باشد (مجذور کای معنادار باشد)، ماتریس همبستگی مناسب

جدول ۲. واریانس تبیین شده

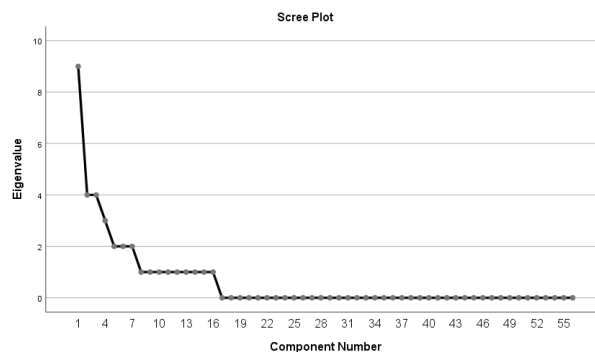
مؤلفه	ارزش ویژه اولیه			مجموع مجذورات استخراج شده			مجموع مجذورات استخراج شده چرخش یافته		
	کل	درصد واریانس	درصد تراکمی	کل	درصد واریانس	درصد تراکمی	کل	درصد واریانس	درصد تراکمی
۱	۹ / ۱۸	۱۶/۴۰۴	۱۶/۴۰۴	۹/۱۸۶	۱۶/۴۰۴	۱۶/۴۰۴	۶/۴۶۶	۱۱/۵۴۶	۱۱/۵۴۶
۲	۴/۹۰	۸/۷۵۴	۲۵/۱۵۸	۴/۹۰۲	۸/۷۵۴	۲۵/۱۵۸	۵/۳۴۵	۹/۵۴۴	۲۱/۰۹۰
۳	۴/۲۲	۷/۵۴۱	۳۲/۶۹۹	۴/۲۲۳	۷/۵۴۱	۳۲/۶۹۹	۴/۴۳۸	۷/۹۲۴	۲۹/۰۱۴
۴	۳/۴۸	۶/۲۲۶	۳۸/۹۲۵	۳/۴۸۶	۶/۲۲۶	۳۸/۹۲۵	۳/۵۸۸	۶/۴۰۷	۳۵/۴۲۱
۵	۲/۵۸	۴/۶۱۱	۴۳/۵۳۶	۲/۵۸۲	۴/۶۱۱	۴۳/۵۳۶	۳/۲۹۶	۵/۸۸۶	۴۱/۳۰۸
۶	۲/۳۶	۴/۲۱۹	۴۷/۷۵۵	۲/۳۶۳	۴/۲۱۹	۴۷/۷۵۵	۳/۲۳۷	۵/۷۸۰	۴۷/۰۸۸
۷	۲/۲۱	۳/۹۶۰	۵۱/۷۱۴	۲/۲۱۷	۳/۹۶۰	۵۱/۷۱۴	۲/۵۹۱	۴/۶۲۷	۵۱/۷۱۴
۸	۱/۹۹	۳/۵۵۸	۵۵/۲۷۳						
۹	۱/۶۸	۳/۰۰۷	۵۸/۲۸۰						
۱۰	۱/۶۳	۲/۹۲۷	۶۱/۲۰۶						
۱۱	۱/۵۵	۲/۷۷۰	۶۳/۹۷۷						
۱۲	۱/۳۶	۲/۴۴۲	۶۶/۴۱۹						
۱۳	۱/۲۹	۲/۳۱۶	۶۸/۷۳۵						
۱۴	۱/۱۸	۲/۱۲۲	۷۰/۸۵۷						
۱۵	۱/۰۹	۱/۹۵۴	۷۲/۸۱۱						
۱۶	۱/۰۲	۱/۸۳۱	۷۴/۶۴۲						
۱۷	۰/۹۷	۱/۷۴۷	۷۶/۳۸۹						
۱۸	۰/۸۸	۱/۵۸۷	۷۷/۹۷۶						
۱۹	۰/۸۲	۱/۴۶۴	۷۹/۴۴۰						
۲۰	۰/۸۰	۱/۴۳۱	۸۰/۸۷۱						
۲۱	۰/۷۶	۱/۳۶۱	۸۲/۲۳۲						
۲۲	۰/۷۲	۱/۲۹۶	۸۳/۵۲۸						
۲۳	۰/۶۸	۱/۲۳۱	۸۴/۷۵۹						
۲۴	۰/۶۴	۱/۱۴۹	۸۵/۹۰۸						
۲۵	۰/۶۰	۱/۰۷۶	۸۶/۹۸۴						
۲۶	۰/۵۸	۱/۰۴۳	۸۸/۰۲۶						
۲۷	۰/۵۲	۰/۹۳۸	۸۸/۹۶۴						
۲۸	۰/۴۸	۰/۸۷۱	۸۹/۸۳۵						
۲۹	۰/۴۶	۰/۸۲۱	۹۰/۶۵۶						
۳۰	۰/۴۵	۰/۸۱۰	۹۱/۴۶۶						
۳۱	۰/۴۰	۰/۷۲۵	۹۲/۱۹۱						
۳۲	۰/۳۹	۰/۷۱۲	۹۲/۹۰۳						
۳۳	۰/۳۷	۰/۶۷۳	۹۳/۵۷۶						
۳۴	۰/۳۳	۰/۶۰۲	۹۴/۱۷۷						

					۹۴/۷۵۱	./۵۷۴	./۳۲	۳۵
					۹۵/۳۱۵	./۵۶۴	./۳۱	۳۶
					۹۵/۸۱۲	./۴۹۷	./۲۷	۳۷
					۹۶/۲۵۱	./۴۳۹	./۲۴	۳۸
					۹۶/۶۵۴	./۴۰۴	./۲۲	۳۹
					۹۷/۰۳۱	./۳۷۷	./۲۱	۴۰
					۹۷/۳۸۶	./۳۵۵	./۱۹	۴۱
					۹۷/۷۰۱	./۳۱۵	./۱۷	۴۲
					۹۸/۰۰۳	./۳۰۲	./۱۶	۴۳
					۹۸/۲۸۷	./۲۸۴	./۱۵	۴۴
					۹۸/۵۳۲	./۲۴۵	./۱۳	۴۵
					۹۸/۷۵۶	./۲۲۳	./۱۲	۴۶
					۹۸/۹۷۴	./۲۱۸	./۱۲	۴۷
					۹۹/۱۶۳	./۱۸۸	./۱۰	۴۸
					۹۹/۳۲۱	./۱۵۸	./۰۸	۴۹
					۹۹/۴۶۶	./۱۴۵	./۰۸	۵۰
					۹۹/۵۹۴	./۱۲۹	./۰۷	۵۱
					۹۹/۷۰۳	./۱۰۹	./۰۶	۵۲
					۹۹/۷۹۶	./۰۹۴	./۰۵	۵۳
					۹۹/۸۸۲	./۰۸۵	./۰۴	۵۴
					۹۹/۹۵۷	./۰۷۵	./۰۴	۵۵
					۱۰۰/۰۰۰	./۰۴۳	./۰۲	۵۶

در ستون اول جدول بالا بر اساس ملاک کایسر (مقدار لاندا) ارزش ویژه برای ۱۶ عامل بالاتر از ۱ بوده است. وقتی که مقدار لاندا بالاتر از یک باشد آن را می‌توان به‌عنوان یک عامل اصلی در نظر گرفت. اما همچنان که در جدول بالا ذکر شده است وقتی برای این پرسشنامه ۱۶ عامل در نظر گرفته شد سوالاتی بر بروی عامل‌های انتهایی بار می‌شوند بر روی عامل‌های دیگر هم بار عاملی زیادی دارند بر همین اساس در نظر گرفتن ۷ عامل برای این پرسشنامه منطقی‌تر به نظر می‌رسد، بنابراین تعداد عامل‌های اصلی این پرسشنامه ۷ عامل است و با ۷ عامل در نظر گرفته شده برای این پرسشنامه می‌توان به یک ساختار ساده مناسب رسید. و بیش از ۵۱ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند.

به خاطر محدودیت‌های موجود و انتقادهای وارده بر ملاک کایسر، روش‌های جدیدتری برای مشخص کردن تعداد عامل‌ها ارائه شده است. یکی از این روش‌ها استفاده از نمودار سنگ‌ریزه‌ای است. کتل و جاسپرز بیان می‌دارند که تعدادی عامل اصلی که بیشترین واریانس را محاسبه می‌کند در قسمت شیب‌دار سخره قرار می‌گیرند و عامل‌های فرعی که واریانس کمتری را محاسبه می‌کنند در قسمت کم‌عمق، ملاک استخراج عامل‌ها، نقطه شکستگی در نمودار است. بر این اساس در نقطه مربوط به هفتمین عامل است و پس از آن شیب عامل‌ها تقریباً یکسان می‌شود که نمودار ۱۶ عامل را در قسمت شیب‌دار نشان می‌دهد.

همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد جهت تحلیل عاملی از ماتریس همبستگی به روش عامل‌یابی محوره‌های اصلی (PAF) و چرخش واریماکس استفاده شد، با بر اساس جدول بالا نتایج حاکی از آن است که ۷ عامل ذکر شده پس از چرخش ۵۱/۷۱ درصد از واریانس کل پرسشنامه عشق را تبیین می‌کند (عامل اول ۱۱/۵۴ درصد، عامل دوم ۹/۵۴ درصد، عامل سوم ۷/۹۲ درصد، عامل چهارم ۶/۴۰ درصد، عامل پنجم ۵/۸۸ درصد، عامل ششم ۵/۷۸ درصد و عامل هفتم ۴/۶۲ درصد). بر این اساس با در نظر گرفتن ۷ عامل برای این پرسشنامه می‌توان به یک ساختار ساده مناسب رسید که فقط تقریباً ۴۹ درصد از اطلاعات از دست می‌رود. ماتریکس عامل‌های چرخش یافته

عامل‌ها	
۱	۲
۱	۰/۶۳۷
۲	۰/۵۹۱
۳	۰/۷۶۳
۴	۰/۶۴۳
۵	۰/۵۱۳
۶	۰/۷۸۰
۷	۰/۶۳۸
۸	۰/۷۷۴
۹	۰/۶۳۷
۱۰	۰/۶۳۸
۱۱	۰/۷۶۳
۱۲	۰/۶۴۱
۱۳	۰/۵۷۱
۱۴	۰/۶۰۲
۱۵	۰/۵۸۸
۱۶	۰/۵۵۵
۱۷	۰/۶۰۷
۱۸	۰/۷۳۳
۱۹	۰/۶۷۵
۲۰	۰/۷۵۴
۲۱	۰/۷۰۶
۲۲	۰/۵۶۳
۲۳	۰/۷۲۴
۲۴	۰/۶۷۹
۲۵	۰/۶۵۴
۲۶	۰/۵۲۰
۲۷	۰/۵۱۳
۲۸	۰/۶۴۰
۲۹	۰/۷۵۱
۳۰	۰/۸۲۰
۳۱	۰/۸۰۴
۳۲	۰/۶۵۱
۳۳	۰/۶۴۰
۳۴	۰/۷۵۱

۰/۶۱۹	۳۵
۰/۶۱۳	۳۶
۰/۶۳۲	۳۷
۰/۶۱۳	۳۸
۰/۶۴۰	۳۹
۰/۷۵۱	۴۰
۰/۸۲۰	۴۱
۰/۸۰۴	۴۲
۰/۶۰۷	۴۳
۰/۷۳۳	۴۴
۰/۶۷۵	۴۵
۰/۶۴۰	۴۶
۰/۷۵۱	۴۷
۰/۸۲۰	۴۸
۰/۸۰۴	۴۹
۰/۶۴۰	۵۰
۰/۵۸۸	۵۱
۰/۵۵۵	۵۲
۰/۶۰۷	۵۳
۰/۵۲۰	۵۴
۰/۵۱۳	۵۵
۰/۶۴۰	۵۶

سؤال که شامل سؤالات ۲۶ تا ۳۴ است که بیانگر عامل صمیمیت است. عامل پنجم: ۸ سؤال که شامل سؤالات ۳۵ تا ۴۲ است. که بیانگر عامل هوس است عامل ششم: ۷ سؤال که شامل سؤالات ۴۳ تا ۴۹ است. که بیانگر عامل ایثار است عامل هفتم: ۷ سؤال که شامل سؤالات ۵۰ تا ۵۶ است که بیانگر عامل بخشش است. برای به دست آوردن روایی همگرا همبستگی نمرات حاصل از پرسشنامه عشق با نمرات حاصل از پرسشنامه ۷۲ سؤالی ارزشهای فعال در عمل سلیگمن و همکاران بررسی شد که نتایج آن نشان داد ضریب همبستگی پیرسون بین نمره حاصل از عشق با نمره ارزشهای فعال در عمل سلیگمن و همکاران () $r=0/34$ $p<0/05$ بوده است که نشان‌دهنده وجود همبستگی معنی‌دار و مستقیم بین نمرات به دست آمده از این دو پرسشنامه است. نتایج در جدول ذیل درج شده است.

نام‌گذاری عامل‌ها برای بررسی ساختار ساده پرسشنامه عشق، عامل‌های استخراج شده با استفاده از روش چرخش واریماکس داده شده در جدول بالا بارهای عاملی ۷ عامل استخراجی یعنی همبستگی‌های بین عامل‌ها و سؤالات را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه حداقل بار عاملی معنادار در این پژوهش ۰/۴ در نظر گرفته شده است. هر کدام از سؤالات روی یکی از عامل‌های استخراجی بار عاملی بزرگ‌تر و روی بقیه عامل‌ها بار عاملی کمی دارند.

بر اساس جدول بالا سؤالات مربوط به هر یک از عامل‌ها به شرح زیر است.

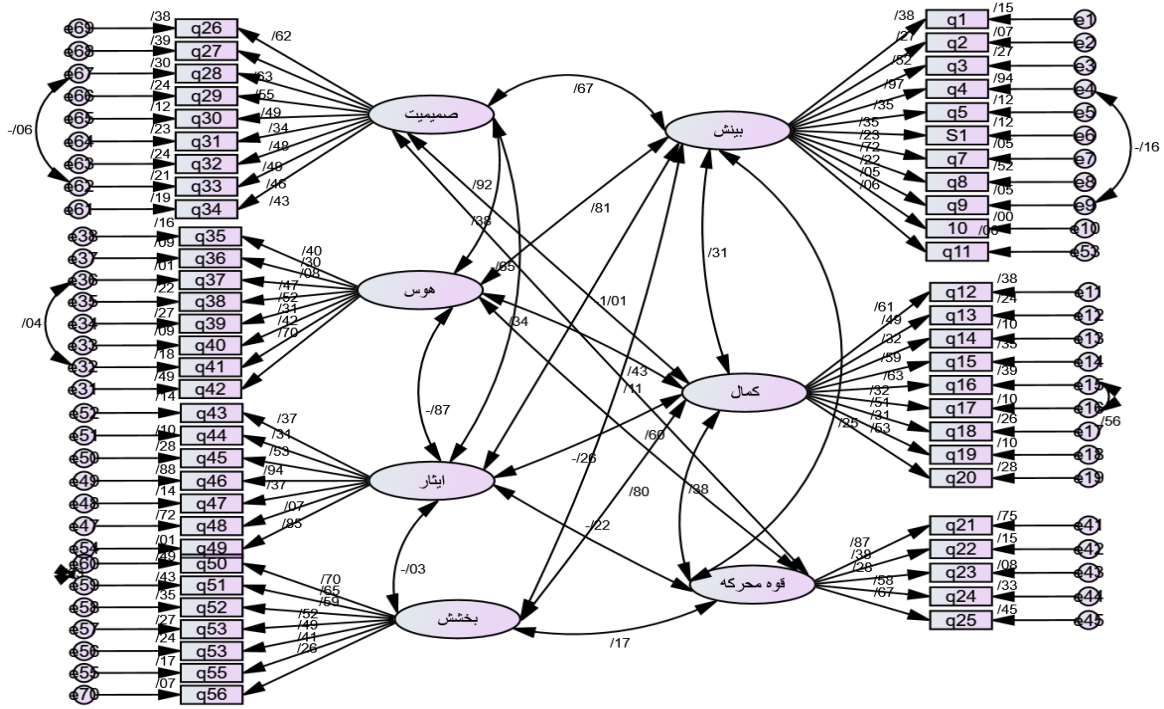
عامل اول: ۱۱ سؤال که شامل سؤالات ۱ تا ۱۱ که بیانگر بینش است. عامل دوم: ۹ سؤال که شامل سؤالات ۱۲ تا ۲۰ است که بیانگر عامل کمال است. عامل سوم: ۵ سؤال که شامل سؤالات ۲۱ تا ۲۵ است که بیانگر عامل قوه محرکه است. عامل چهارم: ۹

جدول ۳. ماتریس همبستگی پرسشنامه عشق با پرسشنامه ارزشهای فعال در عمل سلیگمن

بینش	کمال	صمیمیت	ایثار	بخشش	هوس	قوه محرکه
۰/۲۵۳	۰/۴۰۱	۰/۳۴۳	۰/۱۷۴	۰/۲۵۰	-۰/۱۹	۰/۲۷۰
۰/۰۰۳	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۴۱	۰/۰۰۳	۰/۲۰	۰/۰۰۱

نرم‌افزار AMOS24 مورد آزمون قرار گرفت. برازش هفت عامل استخراجی به عنوان متغیرهای آشکار بر روی متغیر مکنون عشق مورد برازش قرار گرفت.

روایی سازه با روش تحلیل عاملی تأییدی برای سنجش روایی سازه‌ای پرسشنامه بعد از استخراج عامل‌ها و مشخص شدن سؤالات مربوط به هر عامل تحلیل عاملی تأییدی (CFI) با استفاده از

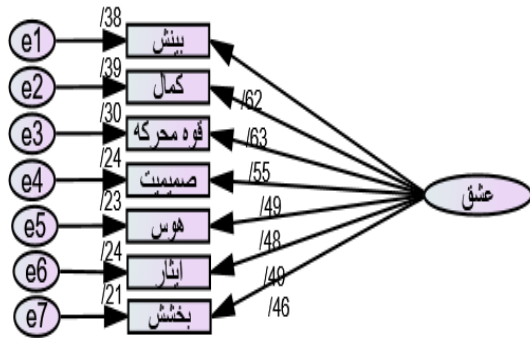

شکل ۱. مدل نظری عامل‌های مربوط به پرسشنامه عشق

مربوط به پرسشنامه عشق بعد از اصلاح دارای برازش مناسبی می‌باشد. تحلیل عاملی تأییدی کل پرسشنامه با حذف سوالاتی که بار عاملی کمتر از ۰/۳ بر روی عامل مربوط به خود داشته در ذیل مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۴. شاخص برازش عامل‌های مربوط به پرسشنامه عشق

شاخص	CFI	RMSEA	DF	P	CMIN/DF
معیار	۰/۹۰۴	۰/۱۵	۱۴۶۰	۰/۳۶۳	۱/۰۷۶

شکل ۲. مدل نظری کل پرسشنامه عشق

جدول ۶. شاخص برازش کل پرسشنامه عشق بعد از اصلاح

شاخص	CFI	RMSEA	DF	P	CMIN/DF
معیار	۰/۹۳۵	۰/۰۴۱	۵	۰/۰۷۵	۲/۳۳

تمامی عامل‌های مربوط به پرسشنامه عشق که شامل بینش، کمال، قوه محرکه، صمیمیت، هوس، ایثار و بخشش دارای مقدار مطلوبی از بار عاملی بر مؤلفه‌ی عشق (بالتر از ۰/۳) هستند و طبق مندرجات جدول بالا پرسشنامه عشق بعد از اصلاح دارای CFI بیشتر از ۰/۹۰ هست و شاخص RMSEA عامل خلاقیت زیر ۰/۰۵ هست، این نشان‌دهنده‌ی برازش بسیار مناسب هست و شاخص CMIN/DF دارای P معنی‌داری نیست که نشان‌دهنده‌ی عدم تفاوت میان مدل مورد انتظار و مدل مشاهده‌شده

طبق شکل بالا سؤال‌های ۹، ۱۰ و ۱۱ از عامل بینش، سؤال‌های ۲۰ از ۱۹ از عامل کمال، سؤال ۲۳ از عامل قوه محرکه، سؤال ۳۷ از عامل هوس، سؤال ۴۷ از عامل ایثار و سؤال ۵۶ از عامل بخشش به دلیل داشت بار عاملی کمتر از ۰/۳ باید حذف شوند، باین وجود عامل‌های مربوط به پرسشنامه عشق دارای CFI بیشتر از ۰/۹۰ هست و شاخص RMSEA عامل خلاقیت زیر ۰/۰۵ هست، این نشان‌دهنده‌ی برازش بسیار مناسب هست و شاخص CMIN/DF دارای P معنی‌داری نیست که نشان‌دهنده‌ی عدم تفاوت میان مدل مورد انتظار و مدل مشاهده‌شده است. در جدول ذیل با حذف سوالاتی که ملاک مطلوبیت لازم را نگرفتند شاخص‌های برازش مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۵. شاخص برازش عامل‌های مربوط به پرسشنامه عشق بعد از اصلاح

شاخص	CFI	RMSEA	DF	P	CMIN/DF
معیار	۰/۹۳۵	۰/۰۱۱	۱۰۱۲	۰/۳۷۵	۰/۹۷۶

بعد از حذف سوالاتی که بار عاملی کمتر از ۰/۳ حذف داشتند تمامی عامل‌های برازش مدل بهتر شدند، طبق مندرجات جدول بالا عامل‌های مربوط به پرسشنامه عشق بعد از اصلاح دارای CFI بیشتر از ۰/۹۰ می‌باشد و شاخص RMSEA عامل خلاقیت زیر ۰/۰۵ می‌باشد، این نشان‌دهنده‌ی برازش بسیار مناسب می‌باشد و شاخص CMIN/DF دارای P معنی‌داری نیست که نشان‌دهنده‌ی عدم تفاوت میان مدل مورد انتظار و مدل مشاهده‌شده است. طبق موارد ذکر شده می‌توان تصمیم گرفت که عامل‌های

است. طبق موارد ذکرشده می‌توان تصمیم گرفت که پرسشنامه عشق دارای برآزش مناسبی می‌باشد.

اندازه‌گیری را می‌توان با روش‌هایی که از آن جمله روش آلفای کرونباخ است برآورد کرد.

روش آلفای کرونباخ مهم‌ترین و پرکاربردترین روش محاسبه میزان پایایی ابزار اندازه‌گیری است. در روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ضریب همبستگی و توافق هر سؤال با کل آزمون (و اگر آزمون خرده مقیاس داشته باشد با کل خرده مقیاس مربوطه) محاسبه می‌گردد.

پایایی پرسشنامه عشق به چه صورت است؟

در مبحث روش‌شناسی، تحلیل پایایی مهم‌ترین روشی است که محققین می‌توانند به کمک آن ویژگی‌های یک مقیاس اندازه‌گیری و سؤال‌های متشکله آن را مطالعه نمایند. میزان پایایی یک ابزار

جدول ۷. آلفای کرونباخ

آلفای کرونباخ بعد از حذف سؤال	همبستگی سؤالات با کل آزمون	واریانس آزمون پس از حذف سؤال	میانگین آزمون پس از حذف سؤال	
.۸۶۰	.۳۴۱	۲۲۱/۷۱۳	۸۵/۷۳۸۸	۱ گاهی مجبور می‌شوم مانع آگاهی همسر از روابط عشقی خود با دیگران شوم.
.۸۶۱	.۲۶۵	۲۲۰/۶۲۱	۸۴/۸۹۵۵	۲ من می‌توانم روابط عشقی گذشته را به فراموشی بسپارم.
.۸۵۹	.۴۰۳	۲۱۹/۶۰۴	۸۵/۶۲۶۹	۳ از داشتن یک رابطه عشقی موازی با کس دیگری ابایی ندارم.
.۸۵۷	.۵۴۸	۲۱۷/۶۹۶	۸۵/۶۷۱۶	۴ پذیرش واقعیت نبودن او برایم خیلی دشوار است.
.۸۵۹	.۴۲۷	۲۱۹/۸۸۹	۸۵/۷۱۶۴	۵ یکی از ملاک‌های انتخاب همسر برای من نحوه برخورد او با خانواده‌ام بوده است.
.۸۶۷	.۰۴۴	۲۲۴/۵۷۷	۸۴/۲۷۶۱	۶ یکی از ملاک‌های من در انتخاب وی عکس‌العمل او در قبال شغل من بوده است.
.۸۵۹	.۳۹۸	۲۱۷/۴۹۲	۸۴/۹۳۲۸	۷ شباهت‌های خانوادگی، تحصیلی، شغلی و ... منجر به بهبود روابط عاشقانه می‌شود.
.۸۵۹	.۴۲۸	۲۱۹/۶۲۷	۸۵/۶۹۴۰	۸ اگر رابطه عاشقانه‌ام به درستی پیش نرود به خودکشی فکر خواهم کرد.
.۸۵۸	.۴۲۱	۲۱۷/۲۸۸	۸۵/۳۷۳۱	۹ داشتن رابطه عاطفی سالم موجب رشد و پیشرفت فرد می‌شود.
.۸۵۴	.۶۴۵	۲۱۱/۹۰۱	۸۵/۴۳۲۸	۱۰ کنار او بودن منجر به شکوفایی به توانایی‌هایم می‌شود.
.۸۵۷	.۵۵۱	۲۱۶/۷۱۹	۸۵/۷۰۹۰	۱۱ من ناتوانی‌ها و ضعف‌های خود را نمی‌پذیرم.
.۸۵۸	.۳۸۸	۲۱۵/۶۶۵	۸۵/۵۰۷۵	۱۲ من از کوشش برای تجزیه و تحلیل مسائل پیچیده اجتناب می‌کنم.
.۸۶۱	.۲۴۷	۲۲۱/۴۹۰	۸۵/۲۰۹۰	۱۳ هیچ ماموریتی در زندگی به من داده نشده که خود را وقف آن کنم.
.۸۵۸	.۵۵۳	۲۲۰/۲۰۸	۸۵/۸۴۳۳	۱۴ من از هیچ یک از هیجان‌هایم احساس شرمساری نمی‌کنم.
.۸۵۶	.۵۲۴	۲۱۵/۰۰۷	۸۵/۳۳۵۸	۱۵ من می‌توانم احساساتم را بیان کنم حتی وقتی که ممکن است آن‌ها پیامد ناخوشایندی داشته باشند.
.۸۶۱	.۲۷۳	۲۲۰/۸۶۹	۸۵/۲۰۱۵	۱۶ برایم دشوار است که مدت طولانی از او دور باشم.
.۸۵۸	.۴۱۹	۲۱۵/۹۴۹	۸۵/۲۸۳۶	۱۷ کنار او بودن مرا به زندگی امیدوار می‌کند.
.۸۵۹	.۳۶۵	۲۱۴/۴۹۷	۸۴/۷۹۱۰	۱۸ هنگامی که او پشتیبان من است نسبت به آینده دید روشن‌تری دارم.
.۸۵۷	.۵۹۰	۲۱۶/۶۱۲	۸۵/۷۴۶۳	۱۹ بودن در کنار او مرا از منفعل بودن دور می‌کند.
.۸۵۵	.۵۸۸	۲۱۲/۲۳۶	۸۵/۲۵۳۷	۲۰ ما واقعاً همدیگر را می‌فهمیم.
.۸۵۶	.۵۵۲	۲۱۳/۵۰۲	۸۵/۶۱۱۹	۲۱ آنچه در مورد زندگی من نمی‌داند به او آسیبی نمی‌رساند.
.۸۶۱	.۲۹۰	۲۱۵/۱۵۷	۸۴/۷۳۸۸	۲۲ روابط عاشقانه یک دوستی عمیق است نه یک رابطه

مرموز و ناشناخته.				
۲۳	چنانچه مشکلی داشته باشیم با یکدیگر مشورت می-کنیم.	۸۴/۳۷۳۱	۲۱۹/۵۲۹	۱۹۵/۸۶۳
۲۴	ما همیشه می دانیم چه انتظاراتی از یکدیگر داریم.	۸۵/۲۷۶۱	۲۰۹/۲۹۹	۵۴۱/۸۵۵
۲۵	ما با آسانی می توانیم مشترکا تصمیم گیری کنیم.	۸۴/۸۳۵۸	۲۱۲/۷۱۰	۴۶۵/۸۵۷
۲۶	چنانچه عقیده مخالفی نسبت به هم داشته باشیم در آن رابطه صحبت نمی کنیم.	۸۳/۹۰۳۰	۲۲۲/۷۸۰	۹۶/۸۶۶
۲۷	ما نیاز به وقت زیادی داریم تا برای اجرای وظایف مسلم خود با یکدیگر هماهنگ شویم.	۸۵/۶۶۴۲	۲۱۷/۹۸۴	۵۴۲/۸۵۷
۲۸	دوست دارم احساسات خود را با او در میان بگذارم.	۸۳/۹۲۵۴	۲۲۶/۲۵۰	۱۰۱۶/۸۷۱
۲۹	او را خیلی جذاب می دانم.	۸۵/۰۶۷۲	۲۱۵/۱۴۶	۴۳۰/۸۵۸
۳۰	همسرم به لحاظ ظاهری و زیبایی با ایده آل های من منطبق است.	۸۵/۶۱۱۹	۲۱۸/۵۷۰	۴۹۰/۸۵۸
۳۱	او نسبت به اکثر مردم معایب کمی دارد.	۸۵/۴۲۵۴	۲۱۶/۳۰۶	۴۱۹/۸۵۸
۳۲	به نظر من او خیلی دل فریب است.	۸۴/۷۹۱۰	۲۱۹/۲۷۹	۱۷۶/۸۶۴
۳۳	جذابیت جسمانی فوق العاده ای میان ما شکل گرفته است.	۸۴/۴۷۷۶	۲۱۸/۳۱۲	۲۵۸/۸۶۱
۳۴	معاشقه با وی بسیار رضایت بخش است.	۸۵/۵۳۷۳	۲۲۰/۲۸۱	۴۰۰/۸۵۹
۳۵	وی استانداردهای خوش تیبی و جذابیت جسمانی ایده-آل من را دارد.	۸۵/۵۸۹۶	۲۱۵/۴۳۲	۵۵۶/۸۵۶
۳۶	خواهان داشتن ویژگی هایی هستم که او دوست دارد.	۸۵/۲۹۸۵	۲۱۹/۳۵۴	۱۸۹/۸۶۴
۳۷	برای حفظ سلامتی او هر کاری را انجام می دهم.	۸۵/۱۱۹۴	۲۱۹/۲۱۹	۴۰۱/۸۵۹
۳۸	حاضرم امیال خود را فدای خواسته ها و تمایلات وی نمایم.	۸۵/۳۶۵۷	۲۲۰/۱۵۹	۳۱۴/۸۶۰
۳۹	برای رسیدن او به آرزوهایش حاضرم از آرزوهایم بگذرم.	۸۵/۶۷۹۱	۲۲۰/۰۶۹	۴۰۰/۸۵۹
۴۰	اگر آسایش وی در گروه زجر کشیدن من است ترجیح می دهم زجر بکشم.	۸۵/۴۲۵۴	۲۱۳/۷۹۵	۵۴۱/۸۵۶
۴۱	خواهان داشتن ویژگی هایی هستم که او دوست دارد.	۸۴/۷۹۸۵	۲۲۳/۰۰۴	۱۱۳/۸۶۵
۴۲	نگاه من به روابط عاشقانه همچون یک بازی است که برنده و بازنده دارد.	۸۵/۷۹۸۵	۲۱۷/۷۵۶	۵۶۹/۸۵۷
۴۳	هنوز هم وقتی رفتار بد دوستی را که به من ظلم کرده به خاطر می آورم بشدت خشمگین می شوم.	۸۵/۶۵۶۷	۲۱۸/۷۵۳	۴۷۳/۸۵۸
۴۴	وقتی دوست یا آشنایی مرا می رنجاند، سعی می کنم از نظر عاطفی، دیگر به او نزدیک نشوم، تا دوباره باعث رنجش من نشود.	۸۵/۵۲۹۹	۲۱۶/۶۵۷	۴۸۱/۸۵۷
۴۵	دوست دارم کسی که در حق من بدی کرده، همان بلا سرش بیاید.	۸۳/۵۷۴۶	۲۳۴/۲۶۱	۲۴۳/۸۷۲
۴۶	نباید صرفا بخاطر حفظ روابط دوستانه، منافع شخصی خود را زیر پا بگذاریم.	۸۳/۷۰۹۰	۲۲۴/۶۱۴	۰۳۶/۸۶۸
۴۷	رفتارهای ناشایست اطرافیان باعث شد که دیگر به کسی اعتماد نداشته باشیم.	۸۵/۵۲۹۹	۲۱۶/۶۵۷	۴۸۱/۸۵۷

پرسشنامه مطابقت کمتری دارد.. مقدار آلفای کرونباخ در صورت حذف هر کدام از سؤالات، در تمام سؤالات افزایش نمی یابد و همبستگی سؤال با کل آزمون در تمام سؤالات بالاست. در نتیجه بدون حذف هیچ کدام از سؤالات آلفای کرونباخ کل آزمون عشق ۰/۸۶ است.

جدول بالا نقش مهمی در اصلاح مقدار پایایی دارد. چراکه این جدول، مقدار آلفای کل برای این شاخص را، در صورت حذف هر سؤال، نشان می دهد. اگر سؤال با مجموعه سؤالات پرسشنامه همبستگی معنادار نداشته باشد و یا کم باشد میزان آلفای کرونباخ در صورت حذف این سؤال افزایش خواهد یافت و این نشان می دهد که سؤال مذکور نامناسب بوده است و با بقیه سؤالات

ویژگی‌های روان‌سنجی سؤالات پرسشنامه‌ی عشق به چه صورت است؟

تحلیل سؤالات بر اساس نظریه‌ی کلاسیک (CTT) به‌منظور بررسی سؤالات پرسشنامه به روش کلاسیک، پایایی، ضریب مقبولیت و ضریب تمیز بررسی می‌شود. دو شاخص عمده نظریه

کلاسیک اندازه‌گیری یعنی ضریب دشواری (ضریب توافق) و ضریب تشخیص (ضریب تمیز) برای تمامی سؤالات توسط نرم‌افزار SPSS25 محاسبه‌شده نتایج در جدول ذیل گزارش می‌شود. مقدار ضریب تشخیص که مابین ۰/۲۰ تا ۰/۳۰ باشد دارای حد قابل قبولی هستند.

جدول ۸. ویژگی‌های روان‌سنجی کلاسیک

سؤالات	انحراف معیار	ضریب دشواری	ضریب تشخیص	سؤالات	انحراف معیار	ضریب دشواری	ضریب تشخیص
q1	۰/۹۶	۲/۸۲	۰/۴۳	q24	۲/۴۹	۰/۶۰	۱/۰۷
q2	۰/۹۹	۱/۹۵	۰/۱۴	q25	۳/۷۶	۰/۵۹	۰/۷۸
q3	۰/۹۳	۳/۷۵	۰/۵۵	q26	۲/۸۲	۰/۴۳	۰/۹۶
q4	۰/۹۰	۲/۷۵	۰/۵۶	q27	۳/۹۵	۰/۴۴	۰/۹۹
q5	۰/۹۳	۳/۱۵	۰/۷۲	q28	۱/۷۵	۰/۵۵	۰/۱۳
q6	۰/۹۳	۲/۱۹	۰/۵۴	q29	۲/۷۵	۰/۵۶	۰/۹۰
q7	۰/۹۲	۳/۷۸	۰/۱۷	q30	۳/۱۵	۰/۷۲	۰/۹۳
q8	۰/۹۸	۳/۱۵	۰/۴۵	q31	۲/۱۹	۰/۵۴	۰/۹۳
q9	۰/۹۳	۲/۹۸	۰/۶۵	q32	۱/۷۸	۰/۶۷	۰/۵۲
q10	۱/۰۹۹	۲/۶۷	۰/۵۰	q33	۳/۱۵	۰/۴۵	۰/۹۸
q11	۱/۰۳	۲/۴۹	۰/۱۱	q34	۲/۹۸	۰/۶۵	۰/۹۳
q12	۰/۹۵	۳/۴۹	۰/۵۶	q35	۲/۶۷	۰/۵۰	۱/۰۹۹
q13	۰/۹۰	۱/۹۹	۰/۷۱	q36	۲/۴۹	۰/۴۱	۱/۰۳
q14	۰/۹۹	۱/۴۸	۰/۶۳	q37	۳/۴۹	۰/۵۶	۰/۹۵
q15	۰/۹۰	۴/۷۸	۰/۷۵	q38	۱/۹۹	۰/۷۱	۰/۹۰
q16	۲/۱۹	۰/۵۴	۰/۹۳	q39	۲/۴۹	۰/۶۰	۱/۰۷
q17	۳/۷۸	۰/۶۷	۰/۹۲	q40	۳/۷۶	۰/۵۹	۰/۷۸
q18	۳/۱۵	۰/۴۵	۰/۹۸	q41	۲/۸۲	۰/۴۳	۰/۹۶
q19	۲/۹۸	۰/۶۵	۰/۹۳	q42	۱/۹۵	۰/۴۴	۰/۹۹
q20	۲/۶۷	۰/۵۰	۱/۰۹۹	q43	۳/۷۵	۰/۵۵	۰/۹۳
q21	۲/۴۹	۰/۴۱	۱/۰۳	q44	۲/۷۵	۰/۵۶	۰/۹۰
q22	۱/۴۹	۰/۵۶	۰/۱۵	q45	۳/۱۵	۰/۷۲	۰/۹۳
q23	۱/۹۹	۰/۷۱	۰/۱۵	q46	۲/۱۹	۰/۵۴	۰/۹۰
				q47	۳/۷۵	۰/۵۵	۰/۹۳

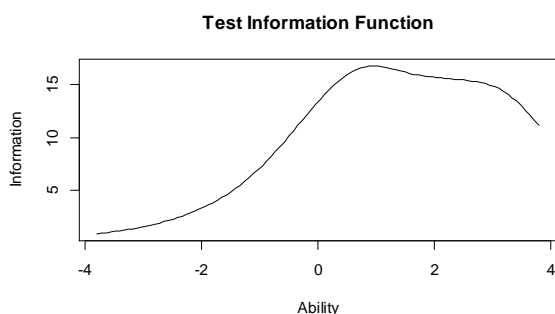
همان‌گونه که ملاحظه می‌شود ضریب تشخیص تمامی سؤالات غیر از سؤالات q7 و q2 دوتا از سؤالات مربوط به عامل بینش و q11 یکی از سؤالات مربوط به عامل کمال و سؤالات q22 و q28 دوتا از سؤالات مربوط به عامل صمیمیت و سؤالات q23 یکی از سؤالات مربوط به عامل هوس (که به جهت پایین بودن ضریب تشخیص از آزمون حذف شد) مثبت بوده و هیچ‌یک از سؤالات ضریب تشخیص کمتر از ۰/۲ ندارد. تصمیم‌گیری نهایی در رابطه با ماندگاری باقی سؤالات به ادامه‌ی تحلیل‌ها بستگی دارد. سؤالات باقی‌مانده بعد از حذف برخی سؤالات در تحلیل کلاسیک به تفکیک هر عامل شامل: عامل بینش شش سؤال، عامل کمال شش سؤال، عامل قوه محرکه چهار سؤال، عامل صمیمیت هفت سؤال، عامل هوس شش سؤال، عامل ایثار شش سؤال و عامل بخشش شش سؤال در مجموع ۴۱ سؤال باقی‌مانده است.

در این بخش، سؤالات بر اساس مدل‌های نظریه سؤال پاسخ تحلیل می‌شوند. از میان مدل‌های ارائه‌شده برای پاسخ‌های چند ارزشی که هر ساله بر آن‌ها افزوده می‌شود، مدل پاسخ مدرج (GRM) که بسط مدل دو پارامتری (PL₂) است و از نوع مدل‌های غیرمستقیم است، برای پاسخ سؤالاتی مناسب است که گزینه‌های پاسخ دارای طبقه‌های مرتب‌شده هستند. علت استفاده از GRM با توجه به استفاده از طیف لیکرت در گزینه‌های پرسشنامه، قابل توجیه است.

GRM هر سؤال مقیاس (i) با یک پارامتر شیب سؤال (α_i) و پارامترهای آستانه بین طبقه (β_{ij}) توصیف می‌شود. تعداد پارامترهای آستانه نیز یکی کمتر از تعداد گزینه‌ها است. در جدول زیر اطلاعات مربوط به پارامترهای شیب و آستانه برای هر سؤال مشخص شده است. مدل GRM به کمک بسته Irm در محیط نرم‌افزار RStudio اجرا شد.

جدول ۹. ویژگی‌های روان‌سنجی سؤال پاسخ

پارامترهای آستانه			تشخیص		
4iβ	3iβ	2iβ	1iβ	Iα	
-۱/۷۶	۰/۱۶	۰/۱۵	۱/۷۶	۳/۲۸	۱. من می‌توانم تاثیر روابط عشقی گذشته را به تدریج کم رنگ بسپارم.
۰/۳۴	-۰/۶۵	۰/۷۸	۱/۶۶	۲/۱۵	۲. از داشتن یک رابطه عشقی موازی با کس دیگری ابایی ندارم.
۲/۶۷	-۰/۲۷	۱/۳۴	۱/۰۵	۳/۸۵	۳. پذیرش واقعیت نبودن او برایم خیلی دشوار است.
۰/۴۸	-۰/۱۵	۱/۱۶	-۰/۹۵	۱/۹۵	۴. یکی از ملاک‌های انتخاب همسر برای من نحوه برخورد او با خانواده‌ام بوده است.
۰/۷۶	-۰/۸۹۰	۰/۳۱	۱/۶۵	۲/۲۸	۵. شباهت‌های خانوادگی، تحصیلی، شغلی و ... منجر به بهبود روابط عاشقانه می‌شود.
-۰/۳۷	۱/۹۵	۰/۴۵	-۰/۵۲	۲/۳۰	۶. اگر رابطه عاشقانه‌ام به درستی پیش نرود به خودکشی فکر خواهم کرد.
۲/۱۶	۱/۳۴	۱/۳۴	-۰/۷۶	۲/۷۵	۷. داشتن رابطه عاطفی سالم موجب رشد و پیشرفت فرد می‌شود.
۰/۶۷	-۱/۹۸	-۱/۳۴	-۰/۸۶	۲/۹۰	۸. کنار او بودن منجر به شکوفایی به توانایی‌هایم می‌شود.
۲/۳۴	۱/۱۶	۰/۳۵	-۰/۳۳	۳/۹۵	۹. من ناتوانی‌ها و ضعف‌های خود را نمی‌پذیرم.
۲/۰۱	-۰/۹۸	۱/۹۸	-۰/۲۸	۳/۷۸	۱۰. من از کوشش برای تجزیه و تحلیل مسائل پیچیده اجتناب می‌کنم.
۱/۶۷	-۰/۷۸۰	۱/۱۵	-۰/۲۴	۳/۲۴	۱۱. هیچ ماموریتی در زندگی به من داده نشده که خود را وقف آن کنم.
۰/۳۷	-۰/۴۸	۰/۳۴	-۱/۵۶	۴/۲۴	۱۲. من می‌توانم احساساتم را بیان کنم حتی وقتی که ممکن است آن‌ها پیامد ناخوشایندی داشته باشند.
۱/۱۴	-۰/۳۴۰	۱/۱۶	۱/۱۵۱	۳/۲۵	۱۳. برایم دشوار است که مدت طولانی از او دور باشم.
۱/۳۴	-۰/۷۸	۰/۳۸	-۰/۶۹	۰/۶۵	۱۴. کنار او بودن مرا به زندگی امیدوار می‌کند.
-۱/۷۶	۰/۱۶	۰/۱۵	۱/۷۶	۳/۲۸	۱۵. هنگامی که او پشتیبان من است نسبت به آینده دید روشن‌تری دارم.
۰/۳۴	-۰/۶۵	۰/۷۸	۱/۶۶	۲/۱۵	۱۶. بودن در کنار او مرا از منفعل بودن دور می‌کند.
۲/۶۷	-۰/۲۷	۱/۳۴	۱/۰۵	۳/۸۵	۱۷. روابط عاشقانه یک دوستی عمیق است نه یک رابطه مرموز و ناشناخته.
۰/۴۸	-۰/۱۵	۱/۱۶	-۰/۹۵	۱/۹۵	۱۸. چنانچه مشکلی داشته باشیم با یکدیگر مشورت می‌کنیم.
-۰/۳۷	۱/۹۵	۰/۴۵	-۰/۵۲	۲/۳۰	۱۹. ما همیشه می‌دانیم چه انتظاراتی از یکدیگر داریم.
۲/۱۶	۱/۳۴	۱/۳۴	-۰/۷۶	۲/۷۵	۲۰. ما با آسانی می‌توانیم مشترکاً تصمیم‌گیری کنیم.
-۱/۷۶	۰/۱۶	۰/۱۵	۱/۷۶	۳/۲۸	۲۱. چنانچه عقیده مخالفی نسبت به هم داشته باشیم در آن رابطه صحبت نمی‌کنم.
۰/۳۴	-۰/۶۵	۰/۷۸	۱/۶۶	۲/۱۵	۲۲. ما نیاز به وقت زیادی داریم تا برای اجرای وظایف مسلم خود با یکدیگر هماهنگ شویم.
۲/۶۷	-۰/۲۷	۱/۳۴	۱/۰۵	۳/۸۵	۲۳. دوست دارم احساسات خود را با او در میان بگذارم.
۰/۴۸	-۰/۱۵	۱/۱۶	-۰/۹۵	۱/۹۵	۲۴. همسرم به لحاظ ظاهری و زیبایی با ایده‌آل‌های من منطقی است.
۰/۷۶	-۰/۸۹۰	۰/۳۱	۱/۶۵	۲/۲۸	۲۵. او نسبت به اکثر مردم معایب کمی دارد.
-۰/۳۷	۱/۹۵	۰/۴۵	-۰/۵۲	۲/۳۰	۲۶. به نظر من او خیلی دلفریب است.
۲/۱۶	۱/۳۴	۱/۳۴	-۰/۷۶	۲/۷۵	۲۷. جذابیت جسمانی فوق‌العاده‌ای میان ما شکل گرفته است.
۰/۶۷	-۱/۹۸	-۱/۳۴	-۰/۸۶	۲/۹۰	۲۸. معاشقه با وی بسیار رضایت‌بخش است.
۲/۳۴	۱/۱۶	۰/۳۵	-۰/۳۳	۳/۹۵	۲۹. وی استانداردهای خوش‌تیپی و جذابیت جسمانی ایده‌آل من را دارد.
۲/۰۱	-۰/۹۸	۱/۹۸	-۰/۲۸	۳/۷۸	۳۰. خواهان داشتن ویژگی‌هایی هستم که او دوست دارد.
۱/۶۷	-۰/۷۸۰	۱/۱۵	-۰/۲۴	۳/۲۴	۳۱. برای حفظ سلامتی او هر کاری را انجام می‌دهم.
۰/۳۷	-۰/۴۸	۰/۳۴	-۱/۵۶	۴/۲۴	۳۲. حاضرم امیال خود را فدای خواسته‌ها و تمایلات وی نمایم.
۱/۱۴	-۰/۳۴۰	۱/۱۶	۱/۱۵۱	۳/۲۵	۳۳. برای رسیدن او به آرزوهایم حاضرم از آرزوهایم بگذرم.
۱/۳۴	-۰/۷۸	۰/۳۸	-۰/۶۹	۰/۶۵	۳۴. اگر آسایش وی در گروه زجر کشیدن من است ترجیح می‌دهم زجر بکشم.
-۰/۹۱	۱/۸۶	۰/۳۸	-۰/۴۵	۲/۳۵	۳۵. تلخی این روزها با حس آرامش کنار او بودن تسکین می‌یابد.
-۰/۷۶	۱/۷۵	۱/۶۷	-۰/۴۸	۳/۶۵	۳۶. نگاه من به روابط عاشقانه همچون یک بازی است که برنده و بازنده دارد.
-۰/۱۸	۱/۴۶	۱/۴۵	-۰/۱۵	۲/۳۵	۳۷. هنوز هم وقتی رفتار بد دوستی را که به من ظلم کرده به خاطر می‌آورم بشدت خشمگین می‌شوم.
۰/۹۸	-۰/۷۸	-۱/۳۴	۱/۲۵	۴/۲۶	۳۸. وقتی دوست یا آشنایی مرا می‌رنجاند، سعی می‌کنم از نظر عاطفی، دیگر به او نزدیک نشوم، تا دوباره باعث رنجش من نشود.
۱/۷۱	۱/۴۶	-۰/۳۴	-۰/۸۹	۲/۴۵	۳۹. دوست دارم کسی که در حق من بدی کرده، همان بلا سرش بیاید.
۱/۶۷	-۰/۴۹	۱/۳۴	-۱/۱۷	۴/۳۴	۴۰. نباید صرفاً بخاطر حفظ روابط دوستانه، منافع شخصی خود را زیر پا بگذاریم.
۲/۳۴	۱/۱۶	۰/۳۵	-۰/۳۳	۳/۹۵	۴۱. رفتارهای ناشایست اطرافیان باعث شد که دیگر به کسی اعتماد نداشته باشم.

شکل ۳. تابع آگاهی آزمون

مشاهده و بررسی منحنی آگاهی آزمون در شکل بالا نشان می‌دهد بیشترین آگاهی بخشی این آزمون در سطح توانایی ۲- و سپس در سطح توانایی ۴ و در حالت کلی‌تر در فاصله ۲- تا ۴ قرار دارد. بیشتر بودن مقدار آگاهی در این بازه به این معناست که می‌توان توانایی افرادی را که در این سطوح قرار دارند در مقایسه با سایر افراد با دقت بیشتری برآورد کرد. به عبارت دیگر، توانایی افراد ضعیف‌تر در مقایسه با افراد قوی‌تر با دقت بیشتر و خطای کمتری اندازه‌گیری می‌شود.

هنجار سؤالات پرسشنامه‌ی عشق به چه صورت است؟ جهت نرم‌سازی پرسشنامه عشق با استفاده از نرم‌افزار جی متریک (Metric) نمرات خام به رتبه‌های درصدی و با میانگین ۵۰ و انحراف معیار ۱۰ تبدیل شده است، در جدول زیر رتبه‌های درصدی و نمره استاندارد توزیع t برای هر یک از نمرات خام دانشجویان در پرسشنامه عشق ذکر شده است. چنان‌که نتایج نشان می‌دهد متوسط عملکرد که ۵۰ درصد نمرات در پایین آن و ۵۰ درصد ($t=47/19$) نمره ۷۲ است؛ بنابراین متوسط نمره پرسشنامه عشق در دانشجویان ۷۲ بوده است.

جدول ۱۰. نرم

T	Z	نقاط درصدی	فراوانی	نمره
۲۸/۹۴	-۲/۱۰۵۹۴	۱/۵	۲	۴۶/۰۰
۳۳/۱۵	-۱/۶۸۴۷۵	۳/۷	۳	۵۲/۰۰
۳۳/۸۵	-۱/۶۱۴۵۵	۴/۵	۴	۵۳/۰۰
۳۵/۹۶	-۱/۴۰۳۹۶	۶/۰	۲	۵۶/۰۰
۳۸/۷۷	-۱/۱۲۳۱۷	۹/۰	۲	۶۰/۰۰
۳۹/۴۷	-۱/۰۵۲۹۷	۱۰/۴	۸	۶۱/۰۰
۴۰/۱۷	-۰/۹۸۲۷۷	۱۱/۹	۴	۶۲/۰۰
۴۰/۸۷	-۰/۹۱۲۵۷	۱۴/۹	۲	۶۳/۰۰
۴۱/۵۸	-۰/۸۴۲۳۸	۱۵/۷	۲	۶۴/۰۰
۴۲/۲۸	-۰/۷۷۲۱۸	۱۶/۴	۴	۶۵/۰۰
۴۲/۹۸	-۰/۷۰۱۹۸	۲۰/۱	۴	۶۶/۰۰
۴۳/۶۸	-۰/۶۳۱۷۸	۲۹/۱	۵	۶۷/۰۰
۴۴/۳۸	-۰/۵۶۱۵۸	۳۵/۸	۶	۶۸/۰۰
۴۵/۰۹	-۰/۴۹۱۳۹	۳۸/۱	۹	۶۹/۰۰
۴۵/۷۹	-۰/۴۲۱۱۹	۳۹/۶	۶	۷۰/۰۰
۴۶/۴۹	-۰/۳۵۰۹۹	۴۳/۳	۴	۷۱/۰۰
۴۷/۱۹	-۰/۲۸۰۷۹	۴۹/۳	۴	۷۲/۰۰

همان‌گونه که در جدول بالا ملاحظه شد تمامی سؤالات دارای شیب مثبت و یا قدرت تشخیص بالا هستند به این معنا سؤالات قادر به تفکیک افراد که در رده‌های مختلف شاخص عشق هستند. بنابراین تمامی سؤالات ملاک لازم جهت ماندن در آزمون عشق را داشته و در ادامه منحنی ویژگی سؤال و آزمون و همچنین تابع آگاهی سؤال و آزمون جهت بررسی باقی موارد مربوط به تحلیل سؤالات گزارش می‌شود.

در کنار ضریب تشخیص، میزان آگاهی هر سؤال ملاک اصلی دیگر خواهد بود. تابع آگاهی سؤال، میزان دقت، آگاهی و اطلاعات سؤال درباره‌ی سطح خاصی از توانایی را نشان می‌دهد که بیشینه‌ی مقدار آن در نقطه‌ای خواهد بود که معادل ۶ باشد. به‌طور نظری تابع آگاهی سؤال با قدرت تشخیص رابطه‌ی مستقیم دارد. بدین معنی که در هر نقطه از پیوستار توانایی میزان قدرت تشخیص سؤال بالا باشد تابع آگاهی در آن بالا بوده و هر اندازه قدرت تشخیص پایین باشد تابع آگاهی نیز پایین خواهد بود. با مقایسه توابع آگاهی سؤال مناسب و نامناسب متوجه این موضوع خواهیم شد که تابع آگاهی سؤال‌های نامناسب تقریباً هموار ولی تابع سؤال مناسب دارای برآمدگی قابل‌توجهی است. در این بخش منحنی‌های آگاهی آزمون عشق ارائه شده است.

۴۸/۶۰	-/۱۴۰۴۰	۵۴/۵	۱۰	۷۴/۰۰
۴۹/۳۰	-/۰۷۰۲۰	۵۶/۰	۸	۷۵/۰۰
۵۰/۰۰	۰۰۰۰۰	۶۰/۴	۴	۷۶/۰۰
۵۱/۴۰	/۱۴۰۴۰	۶۴/۲	۲	۷۸/۰۰
۵۲/۱۱	/۲۱۰۵۹	۶۷/۹	۱۲	۷۹/۰۰
۵۳/۵۱	/۳۵۰۹۹	۷۲/۴	۶	۸۱/۰۰
۵۴/۲۱	/۴۲۱۱۹	۷۴/۶	۲	۸۲/۰۰
۵۴/۹۱	/۴۹۱۳۹	۷۷/۶	۲	۸۳/۰۰
۵۶/۳۲	/۶۳۱۷۸	۸۰/۶	۱۰	۸۵/۰۰
۵۷/۰۲	/۷۰۱۹۸	۸۲/۸	۱۹	۸۶/۰۰
۵۹/۱۳	/۹۱۲۵۷	۸۴/۳	۳	۸۹/۰۰
۶۰/۵۳	/۰۵۲۹۷	۸۵/۸	۱۷	۹۱/۰۰
۶۱/۲۳	/۱۲۳۱۷	۸۷/۳	۸	۹۲/۰۰
۶۱/۹۳	/۱۹۳۳۷	۸۸/۱	۴	۹۳/۰۰
۶۳/۳۴	/۳۳۳۷۶	۹۰/۳	۱۸	۹۵/۰۰
۶۴/۷۴	/۴۷۴۱۶	۹۱/۸	۴	۹۷/۰۰
۶۵/۴۴	/۵۴۴۳۵	۹۳/۳	۳	۹۸/۰۰
۶۸/۹۵	/۸۹۵۳۴	۹۴/۰	۱۱	۱۰۳/۰۰
۷۱/۰۶	۲/۱۰۵۹۴	۹۵/۵	۶	۱۰۶/۰۰
۷۳/۱۷	۲/۳۱۶۵۳	۹۷/۰	۵	۱۰۹/۰۰
۷۷/۳۸	۲/۷۳۷۷۲	۹۸/۵	۲	۱۱۵/۰۰
۷۸/۷۸	۲/۸۷۸۱۲	۱۰۰/۰	۸	۱۱۷/۰۰
		۲۶۰	کل	

غیر اخلاقی دانسته‌اند و برخی نیز آن‌را رهایی‌بخش انسان از حرص و آرزوی درمان‌گر عیوب نفس خوانده‌اند. طبق نتایج آزمون‌های انجام شده در فصل چهارم بر روی سوالات طراحی شده توسط محقق نهایتاً ۴۱ سوال با هفت عامل ملاک لازم را گرفتند و نامگذاری عامل‌ها به شرح ذیل است عامل اول، بیانگر بینش عامل دوم، بیانگر کمال عامل سوم، بیانگر قوه محرکه عامل چهارم، بیانگر صمیمیت عامل پنجم، بیانگر هوس عامل ششم، بیانگر ایثار عامل هفتم، بیانگر بخشش. تعداد اندکی پرسشنامه جهت سنجش عشق در ایران ساخته شده است البته لازم به ذکر است که پرسشنامه ای که عشق را از دیدگاه دانشمندان اسلامی سنجش کند تا کنون ساخته نشده است لذا این پرسشنامه در نوع خود بی‌نظیر بوده و نمونه ای مناسبی جهت مقایسه و بررسی همسویی وجود ندارد. از جمله پرسشنامه‌هایی که جهت سنجش متغیر عشق ساخته شده میتوان به مقیاس نگرش به عشق (LAS) اشاره کرد. این آزمون فرم کوتاه شده مقیاس نگرش‌های عشق است که در سال ۱۹۸۶ توسط هندریک و هندریک به‌منظور ارزیابی نگرش‌های افراد در مورد عشق ساخته شد. این آزمون ۲۴ آیتم دارد و آزمودنی باید مانند نسخه اصلی با در نظر گرفتن رابطه کنونی، اخیر (در صورتی که در حال حاضر رابطه عاشقانه‌ای ندارد، با یک رابطه فرضی، در صورتی که تا به حال رابطه‌ی عاشقانه را تجربه نکرده است) میزان موافقت با مخالفت خود با هر یک از عبارات آزمون را در یک مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) مشخص سازد. این مقیاس دارای ۶ زیر مقیاس شامل: سبک اروس (عشق شهوانی)؛ او دوس (عشق بازی‌گونه)، استورگ (عشق دوستانه)، پراگما عشق

طبق نتایج مندرج در جدول بالا متوسط عملکرد که ۵۰ درصد نمرات در پایین ($T=49/19$) آن است. نمره ۷۲ است؛ بنابراین متوسط عشق ۷۲ است. در پرسشنامه عشق افرادی که نمره آن‌ها مابین 66-46 رادارند این افراد شاخص عشق پایینی دارند؛ و افرادی که نمره آن‌ها 71-67 هست، شاخص عشق در آن‌ها نسبتاً ضعیف است. افرادی که نمره‌ی آن‌ها مابین ۸۶-۷۲ است، شاخص عشق در آن‌ها حد متوسط است؛ و افرادی که نمره‌ی آن‌ها مابین ۱۰۵-۸۷ است، عشق در این افراد در حد خوب است. افرادی که نمره آن‌ها مابین ۱۲۰-۱۰۶ رادارند این افراد شاخص عشق بسیار خوبی دارند.

نتیجه گیری

عشق از مهم‌ترین مسائل بنیادین تصوف و عرفان اسلامی است، به‌گونه‌ای که نمی‌توان بدون آن به حوزه عرفان و تصوف و مفاهیم اساسی آن وارد شد. عشق در ادبیات، جایگاهی مهم دارد و نویسنده متن ادبی به عنوان یکی از ابزارهای خلق اثر از آن بهره میبرد. پی بردن به کنه مفهوم عشق و چیستی آن نیاز به تفکری عمیق دارد. در تعریف عشق سخنان زیادی بیان کرده‌اند و هر کس به اقتضای درک و فهم خود از عشق و عاشقی سخن گفته است. از طرفی تعدادی از شاعران و نویسندگان، حکیمان و فیلسوفان نیز دریافت و برداشتی از عشق ارائه کرده‌اند که هرکدام در کلیت خود و در مقایسه باهم جنبه‌هایی از عشق را به تصویر کشیده‌اند. عشق و دوستی از مباحث مهم اخلاق‌پژوهان در بین دانشمندان ایرانی اسلامی بوده است. عده‌ای آن‌را به‌طور کلی امری مذموم و

پرسشنامه توسط واکر و تامپسون (۱۳) تهیه شده که دارای ۱۷ ماده است و برای سنجش مهر و صمیمیت تدوین شده است. این مقیاس توسط ثنائی (۱۳) ترجمه شده است و ضریب پایایی این پرسشنامه را بر اساس داده‌ها ۱۰۰ زوج در اصفهان ۰/۹۶ به دست آورد. عامل هوس پرسشنامه‌ی عشق با عامل هوس پرسشنامه محقق ساخته، عامل صمیمیت پرسشنامه‌ی عشق با عامل بخشش پرسشنامه محقق ساخته، عامل تعهد پرسشنامه‌ی عشق با عامل بینش پرسشنامه محقق ساخته همسو است. با توجه به اینکه پرسشنامه محقق ساخته عوامل بیشتری را نسبت به پرسشنامه‌ی عشق بررسی می‌کند پس سنجش مربوط به پرسشنامه بی‌نقص‌تر خواهد بود.

در این پژوهش نیز مانند سایر پژوهش‌هایی که در حوزه علوم رفتاری صورت می‌گیرند، محدودیت‌هایی وجود داشت، که چند نمونه از آنها را متذکر می‌شویم: استفاده از ابزارهای خودگزارشی ممکن بود نتایج به دست آمده را دچار سوگیری نماید. به منظور انتخاب شرکت‌کنندگان در مطالعه حاضر به دلیل شیوع ویروس کرونا از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای صورت انلاین در دسترس شرکت‌کنندگان قرار گرفت؛ چرا که امکان دسترسی به نمونه‌گیری تصادفی وجود نداشت.

در همین راستا جهت انجام پژوهش‌های دیگر در این زمینه پیشنهاد می‌شود که: آزمودنی‌ها به صورت نمونه‌گیری تصادفی به منظور تعمیم پذیری بهتر نتایج انتخاب شوند، مراکز مختلف دانشگاهی جهت مقایسه نتایج با یکدیگر در پژوهش‌های آتی لحاظ شود، اجرای این آزمون در بین کلینیک‌های روانشناسی و هنجاریابی مجدد آن، و بررسی کارکرد افتراقی این آزمون در بین دانشجویان سنین مختلف نیز انجام شود همچنین پیشنهاد می‌شود که با توجه به اینکه نتایج تحقیق نشان داد که میزان اعتبار آزمون در حد خیلی مناسب است، بنابراین پیشنهاد می‌شود از این آزمون به عنوان یک ابزار دقیق در کنار سایر ابزارهای تشخیصی و سنجشی برای عشق در هفت بعد ذکر شده استفاده شود و پرسشنامه دارای یک نرم و نمره هنجار شده مناسب است، توصیه می‌شود جهت سنجش عشق نسبت به جامعه آماری خود از نمرات استاندارد شده بجای نمره خام استفاده شود.

References

1. Roozbehan Baghli, (2004), *Abhar Al-Asheghin by: Henry Carbon and Mohammad Moin*, Tehran, Manouchehri Publications.
2. Khalili, Mohammad Hussein, (2003). *Philosophical foundations of love from the perspective of Ibn Sina and Mulla Sadra Qom*, Book Garden.
3. Pazouki, Shahrām, (1999), *Collection of Iranian Mysticism Articles "Roozbehan Baqli Romantic Sufism"*, Experiment, Tehran, Haghghat Publications.
4. Ibn Sina, Hussein bin Abdullah, (2009). *Translation of the collection of letters of*

(منطقی - عملی)، مانیا (عشق ملکی / وابسته) و آگاهیه (عشق نوع‌دوستانه) می‌باشد. زیر مقیاس‌های این آزمون از اعتبار درونی مطلوبی برخوردارند و ضریب آلفای آن‌ها بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۸ گزارش شده است همچنین پایایی حاصل از روش باز آزمایی نیز در فاصله‌ی ۷ هفته‌ای برای زیر مقیاس‌های مختلف بین ۰/۷۰ تا ۰/۸۲ بوده است. ساختار عامل این پرسشنامه در جامعه ایرانی بررسی و ساختار ۶ عاملی آن تأیید شده است (۸). در این پرسشنامه عامل های اروس (عشق شهوانی) با عامل هوس پرسشنامه محقق ساخته، استورگ (عشق دوستانه)، با عامل بینش پرسشنامه محقق ساخته، آگاهیه (عشق نوع‌دوستانه) با عامل ایثار پرسشنامه محقق ساخته همسو است. اما با توجه به اینکه پرسشنامه محقق ساخته جهت سنجش عشق بر اساس نظریات دانشمندان ایرانی اسلامی است لذا منطقی است که تعداد عامل‌های کمی از آن با دیگر پرسشنامه‌ها تطابق داشته باشد.

از جمله پرسشنامه‌های دیگری که جهت سنجش عشق ساخته شده پرسشنامه‌ی مثلث عشق استرنبرگ است. این پرسشنامه باهدف بررسی و ارزیابی ساختار عشق بر اساس مؤلفه‌های صمیمیت، هوس و تعهد ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۴۵ سؤال و ۳ مؤلفه‌ی صمیمیت، هوس و تعهد می‌باشد که هر مؤلفه شامل ۱۵ سؤال است. نتایج مطالعاتی که از این پرسشنامه استفاده کرده‌اند نشان می‌دهد این مقیاس به‌عنوان ابزاری روا و پایا در فرهنگ‌های مختلف کاربرد دارد (۹). پایایی این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های صمیمیت، لذت و تعهد به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۸۸ و ۰/۹۲ گزارش شده است (۱۰). عامل هوس پرسشنامه‌ی مثلث عشق استرنبرگ با عامل هوس پرسشنامه محقق ساخته، عامل صمیمیت پرسشنامه‌ی مثلث عشق استرنبرگ با عامل بخشش پرسشنامه محقق ساخته، عامل تعهد پرسشنامه‌ی مثلث عشق استرنبرگ با عامل بینش پرسشنامه محقق ساخته همسو است.

از جمله پرسشنامه‌هایی دیگری که جهت سنجش عشق ساخته شده است می‌توان به پرسشنامه مقیاس عشق آتشین (PLS) اشاره داشت این پرسشنامه مقیاسی است که ایلین هاتفیلد و سوزان اسپرچر (۱۱) برای سنجش شدت ضربه عشق تهیه کرده است. ابعاد عشق آتشین شامل حداقل ۳ قسمت است که تمام آن‌ها مفهوم عشق آتشین را تداعی می‌کنند که عبارت‌اند از: شناخت، هیجانان (احساسات) و رفتاری. عشق آتشین (PLS) دارای محتوای درونی بسیار بالایی با ۰/۹۴ آلفا است (۱۱). عامل شناخت پرسشنامه‌ی عشق آتشین با عامل بینش پرسشنامه محقق ساخته و عامل هیجانان (احساسات) پرسشنامه‌ی عشق آتشین با عامل هوس پرسشنامه محقق ساخته از نظر نظری با مؤلفه‌های عامل‌های پرسشنامه محقق ساخته همسو است.

از جمله پرسشنامه‌هایی دیگری که جهت سنجش عشق ساخته شده است می‌توان به پرسشنامه عشق اشاره کرد که دارای سه خرده مقیاس تعهد، صمیمیت و شهوت است این مقیاس توسط بخشنده و صالحی نژاد (۱۲) روایی و پایایی این پرسشنامه را مورد محاسبه قرار داده است. ضریب روایی به دست آمده $p < 0.001$ و $r = 0.43$ بود که حاکی از اعتبار قابل قبول آن می‌باشد. همچنین برای پایایی آزمون از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف استفاده که ۰/۷۰، ۰/۶۳ به دست آمد مقیاس صمیمیت. این

Sheikh Al-Ra'is Ibn Sina Translator: Seyyed Mahmoud Taheri, Qom, Ayatollah Ishraq Publications.

5. Ibn Sina, Husayn ibn Abdullah, (1400 AH). Treatise of Love, Qom, Bidar Publications, Ch 1.

6. Hooman, Haider. (1380). Multivariate data analysis in behavioral research. Tehran: Parsa, Tehran Culture Courier.

7. Sarmad, Z., Bazargan, A. And Hejazi, A. (2015) Research Methods in Behavioral Sciences. Tehran: If

8. Mostafaei, Continuous and Mehrangiz. (2016). Predicting the style of lovemaking based on the attachment style of married students of Islamic Azad University of Roodehen. Journal of Cognition, 3 (2), 11-20.

9. Engel, G., Olson, K. R., & Patrick, C. (2002). The personality of love: Fundamental motives and traits related to components of love. Personality and Individual Differences, 32 (5), 839-853.

10. Mashak, R. (2010). Relationship of love components with marital satisfaction in Ahwaz Islamic Azad University married students

11. Hey, Hutfield Waspcher. (1986). Evaluating intimate relationships in fiery love. Adolescent Journal, 9, 410 - 383.

12. Bakhshandeh, Somayeh and Salehinejad, Maryam (2002). Investigating the relationship between love and marital satisfaction in married female students of Islamic Azad University, Ahvaz Branch. Bachelor Thesis, Islamic Azad University, Ahvaz Branch.

13. Sanai, Baqir (1375). Marriage, motives, precipices and its health. Journal of Educational Research, Teacher Training University, (3 and 4), 19-19.